

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai
Mortos g. 14, Vilnius

**AKCINĖS BENDROVĖS „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ APSKAITOS
ATSKYRIMO AUDITO UŽ 2018 METUS AUDITO ATASKAITA**

2020-04-07

I. IŽANGA

Mes atlikome AB „Lietuvos geležinkeliai“ (toliau – LG, Įmonė) apskaitos atskyrimo už 2018 m. auditą, vadovaujantis 2019 m. rugpjūčio 27 d. Paslaugų pirkimo – pardavimo sutartimi Nr. (7.2) 1F-93, pasirašyta tarp Apskaitos ir kontrolės uždarnosios akcinės bendrovės „Auditas“ ir Lietuvos Respublikos (toliau – LR) ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT).

Auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksu, redakcija, galiojusia nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2019 m. sausio 8 d., (toliau – Kodeksas), 2015 m. birželio 12 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/909 dėl išlaidų, kurios tiesiogiai patiriamos dėl traukinių eksploatavimo, apskaičiavimo tvarkos (toliau – Reglamentas 2015/909), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 610 „Dėl Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą apskaičiavimo ir skelbimo, konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 610), Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. 3-3 „Dėl Geležinkelių transporto veiklų apskaitos ir ataskaitų rinkinio rengimo reikalavimų patvirtinimo ir šio rinkinio skelbimo“, LG patvirtintais vidaus norminiais teisės aktais bei Tarptautinės buhalterijų federacijos patvirtintais tarptautiniais susijusių paslaugų standartais.

Nebent nurodyta kitaip, šioje ataskaitoje naudojamos sąvokos yra apibrėžtos Kodekse arba LG padaliniuose atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų savikainos apskaičiavimo metodiniuose principuose.

Šioje audito ataskaitoje yra pateikti tik tie reikšmingi dalykai, kuriuos pastebėjome audito metu. Planuojant ir atliekant LG 2018 metais taikyto apskaitos atskyrimo auditą, nėra siekiama nustatyti visus audituojamos Įmonės apskaitos atskyrimui svarbius dalykus, o tik reikšmingus, ir todėl paprastai šio audito metu nėra nustatomi visi tokie dalykai. Kadangi yra atliekamas ne finansinės informacijos auditas, o LG vidaus sistemų patikrinimas, reikšmingumo sąvoka yra ne finansinė, o kokybinė. Audito metu nustatyti dalykai laikomi reikšmingais, jei su jais susijusių trūkumų nepašalinimas reikštų, jog LG sistemos neatlieka tinkamų funkcijų, kurios užtikrintų apskaitos atskyrimą pagal galiojančiais teisės aktais nustatytus reikalavimus.

Ši audito ataskaita skiriama išskirtinai Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai ir negali būti naudojama kitiems tikslams. Ši ataskaita negali būti pateikta jokiai trečiai šaliai be išankstinio rašytinio Apskaitos ir kontrolės UAB „Auditas“ sutikimo, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytus privalomus audito ataskaitos pateikimo atvejus.

II. AUDITO APIMTIS

Audito sutartyje nurodyta apimtis – atlikti auditą, siekiant įsitikinti, ar LG, kaip viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, paslaugų įrenginių operatorius ir geležinkelio įmonė (vežėjas) 2018 m. vykdė geležinkelių transporto veiklą apskaitos atskyrimo reikalavimus, įvertinti, ar išlaidos, patirtos teikiant minimalųjį prieigos paketą (toliau – MPP), prieigą prie geležinkelių kelių, sujungtų su geležinkelių paslaugų įrenginiais, prieigą prie geležinkelių paslaugų įrenginių (toliau – GPI), teikiant paslaugas šiuose įrenginiuose buvo paskirstytos tinkamai ir įvertinti, ar užmokesčiui už MPP reikalingi duomenys, pateikti Lietuvos transporto saugos administracijai (toliau – LTSA), bei paslaugų, teikiamų LG valdomuose GPI, užmokesčiai buvo apskaičiuoti vadovaujantis Kodeksu, Reglamentu 2015/909 bei Nutarimu Nr. 610.

Auditas buvo atliktas pagal Audito sutartyje numatytą apimtį.

Audito darbo grupė:

Dainius Vaičekonis – atsakingas auditorius

Gita Bernotienė

Domantas Vaičekonis

Digna Šimkūnaitė

III. AUDITO PROCEDŪROS

Atliekant auditą, finansinė informacija, duomenys bei jų pateikimo forma buvo tikrinama bei vertinama pagal objektyvaus ir nepriklausomo vertinimo sistemą. LG auditoriui informaciją pateikė raštu, susirašinėjimas vyko elektroniniu paštu, didžioji informacijos dalis buvo teikiama elektroninėmis priemonėmis. Dalis paaiškinimų buvo teikiami žodžiu – telefonu bei susitikimų metu. Visais būdais visa gauta informacija yra audito įrodymai. Jie yra saugomi kaip audito darbo dokumentų sudėtinė dalis teisės aktų nustatyta tvarka.

Nebent ataskaitos tekste nurodyta kitaip, sąvokos „sąnaudos“ ir „išlaidos“ naudojamos sinonimiškai ir yra suprantamos kaip kaupimo principu apskaitytos sąnaudos. Audito metu atlikti vertinimai ir procedūros dokumentuoti ties kiekvienu Audito sutartyje numatytu klausimu:

1. Ar Įmonė, kaip viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, paslaugų įrenginių operatorius ir geležinkelio įmonė (vežėjas), 2018 metais taikė apskaitos atskyrimą, pateikti dokumentus, pagrindžiančius šių veiklų apskaitų atskyrimą įrodančius faktus ir analizę ir/arba veiklų apskaitos atskyrimo nebuvimą.

Audito metu buvo vertinta, ar LG taikė apskaitos atskyrimą. Pagal Kodekso 4¹ straipsnį yra numatyta, kad geležinkelio įmonės (vežėjai) privalo atskirai tvarkyti krovinių vežimo bei keleivių ir bagažo vežimo geležinkelių transportu apskaitą; pagal Kodekso 23 str. 2 d. viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas privalo užtikrinti, jog viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijas atliekančio padalinio apskaita būtų atskirta nuo geležinkelio įmonių (vežėjų) apskaitos.

Mums buvo pateiktos LG 2018 m. geležinkelių transporto veiklų ataskaitos, patvirtintos 2019 m. balandžio 30 d. LG generalinio direktoriaus įsakymu Nr. ĮS(ADM) – 223. Šiose ataskaitose yra pateiktas LG turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos bei sąnaudos pagal LG 2018 m. vykdytas veiklos rūšis. Tai yra, išskirta, LG Krovinių vežimo direkcija (toliau – Krovinių direkcija), LG Keleivių vežimo direkcija (toliau – Keleivių direkcija), LG Geležinkelių infrastruktūros direkcija (toliau – Infrastruktūros direkcija) bei Kiti padaliniai. Kiti padaliniai sudaryti iš vidinių LG padalinių, kurie teikia pagalbines paslaugas kitiems Įmonės padaliniams: LG administracija, Pirkimų paslaugų centras, Informacinių technologijų centras (toliau – ITC), Turto valdymo paslaugų centras (toliau – TVPC).

Atskyrimas LG padalinių lygiu buvo atliekamas LG Apskaitos sistemoje naudojamų „Balansinių vienetų“ pagalba. Balansiniai vienetai yra viena iš apskaitos dimensijų, kurios atstoja tris LG direkcijas bei keturis kitų paslaugų padalinius. Visos pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai pirminio pripažinimo apskaitoje metu yra tiesiogiai priskiriami vienam iš balansinių vienetų.

Išvada: Apskaitos atskyrimas pagal išvardintas direkcijas ir padalinius atitinka Kodekso 4¹ str. 1 dalies bei 23 str. 2 dalies reikalavimus.

Pagal Kodekso 30² str. 5 d. GPI operatorius privalo atskirai tvarkyti GPI valdymo apskaitą, sudaryti atskiras pelno (nuostolių) ataskaitas ir balansus. 2018 m. LG teigimu, trys padaliniai valdė GPI: Infrastruktūros direkcija, Krovinių direkcija bei TVPC, kurių prieigos prie GPI ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų sąrašai ir tarifai skelbiami viešai LG tinklapyje. Kadangi atskiri GPI ir viešosios infrastruktūros sąrašai nesudaromi ir sistemoje nekoduojami, patvirtinti, ar kiti padaliniai 2018 m. faktiškai valdė GPI, negalime.

LG teigimu, tokie sąrašai nebuvo sudaromi, nes tokia pareiga nebuvo nustatyta 2018 m. galiojusiame Kodekse.

Audito metu mums buvo pateiktos atskiros Krovinių direkcijos bei TVPC pelno (nuostolių) ataskaitos už 2018 m., kuriose išskiriamos bendrosios GPI pajamos ir sąnaudos. Infrastruktūros direkcija atskiros bendros GPI atskyrimo ataskaitos 2018 m. nerengė, vadovaujantis Kodekso 30² str. 6

dalimi. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos LG išsiųstą 2018-11-26 raštą Nr. (67.17) 1B-3303 su Europos Komisijos išaiškinimu (2018-11-16 Europos Komisijos raštas Nr. Ares (2018) 5883313, LG privalo taikyti pilną apskaitos atskyrimą GPI, įskaitant Infrastruktūros direkcijos GPI atskyrimą.

Taip pat pastebime, jog Kodekso 30² str. 5 d. nurodo, jog Geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius privalo atskirai tvarkyti geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, valdymo apskaitą, sudaryti atskiras pelno (nuostolių) ataskaitas ir balansus. Pagal dabartinę šio straipsnio formuluootę, tai yra interpretuotina kaip atskirų ataskaitų sudarymas individualių GPI, išvardintų Kodekso 30¹ straipsnyje, lygiu. Audito metu nustatėme, jog LG naudojama Apskaitos sistema bei apskaitos atskyrimo modulis nebuvo sukonfigūruoti taip, kad būtų pajėgūs pateikti reikiamas ataskaitas kiekvieno turto vieneto, atitinkančio GPI apibrėžimą, lygiu. Apskaitos atskyrimo GPI lygiu fakto patvirtinti negalėjome.

Išvada: Infrastruktūros direkcija 2018 m. GPI apskaitos neatskyrė pagal Kodekso 30² str. 5 d.

Rekomenduojame:

- Sudaryti ir vadovybės lygiu patvirtinti detalius turto sąrašus, kurie individualius turto vienetus (ar turto vienetų grupes) priskirtų Įmonės teikiamoms GPI, MPP ir kitoms paslaugoms. Turto, kurio pagalba teikiama daugiau nei viena GPI paslauga, sąnaudos ir toliau turėtų būti skirstomos rodiklių pagalba, tačiau turi būti aiškiai atskiriamas GPI paslaugų teikimui naudojamas turtas nuo MPP ar kitų paslaugų teikimui naudojamo turto.
- Su RRT suderinti Kodekse numatytų GPI apskaitos atskyrimo reikalavimų taikymą.

LG pastebi, jog išvados išleidimo datą yra vykdomas vidinis projektas „Geležinkelių paslaugų įrenginių (GPI) valdymo modelio sukūrimas ir įdiegimas“, kurio metu, siekiant užtikrinti skaidrumą, peržiūrimas ir tikslinamas turto vienetų priskyrimas GPI, turto vienetus atskiriant tarp MPP ir GPI paslaugų.

2. Patikrinti ir RRT pateikti dokumentus, kokią 2018 metais LG naudojo apskaitos atskyrimo ir išlaidų skirstymo sistemą (toliau — Apskaitos sistema); išanalizuoti, iš kokių informacinių sistemų ir kokius papildomus duomenis LG importavo į Apskaitos sistemą, ar šie duomenys buvo importuojami automatiškai, ar rankiniu būdu.

Patikrinus LG naudojamą Apskaitos sistemą buvo nustatyta, kad vieningos aprašytos Apskaitos sistemos nėra. Ji susideda iš atskirų vidinių dokumentų:

1. LG generalinio direktoriaus 2009-03-30 įsakymas Nr. Į-242 „Dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ padaliniuose atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų savikainos apskaičiavimo metodinių principų patvirtinimo“ (toliau – Metodika). Remiantis metodiniais principais sudarytos sąnaudų paskirstymo schemos, pagal kurias tam tikrų grupių sąnaudos suvedamos ir paskirstomos SAP sistemoje:

2. Krovinių direkcijos sąnaudų paskirstymo schema 2018 m.
3. Keleivių direkcijos sąnaudų paskirstymo schema 2018-12-31 d.
4. Infrastruktūros direkcijos sąnaudų paskirstymo schema 2018-12-31 d.
5. Pirkimų paslaugų centro sąnaudų paskirstymo schema 2018-12-31 d.
6. Bendrovės LG administracijos sąnaudų paskirstymo schema 2018-12-31 d.
7. Informacinių technologijų centro sąnaudų paskirstymo schema 2018-12-31 d.
8. TVPC sąnaudų paskirstymo schema 2018-12-31 d.
9. LG generalinio direktoriaus 2013-04-26 įsakymas Nr. Į-403 „Dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ vykdomų geležinkelių transporto veiklų ataskaitų rengimo tvarkos aprašo ir šių veiklų ataskaitų pavyzdinių formų patvirtinimo
10. LG generalinio direktoriaus 2018-12-31 įsakymas Nr. Į-583 „Dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ Keleivių vežimo direkcijos atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų savikainos apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“

Sąnaudų paskirstymo schemas, išvardintos 2-8 punktuose, atskirai vadovybės ar valdybos nėra patvirtintos. Šiose schemose yra pažymėti visi kiekvieno padalinio kaštų centrai, kiekvieno kaštų centro sąnaudų skirstymo algoritmas, skirstymui naudojami rodikliai, darbų tipai, nurodoma, kuriems kaštų centrams kiekvieno kaštų centro sąnaudos priskiriamos.

Faktinis skirstymas pagal nustatytus algoritmus atliekamas SAP informacinės sistemos CO (kontrolės) modulyje. Skirstymo procese taip pat naudojami kiti SAP sistemos moduliai: SAP BO – modulis į kurį keliama ir saugojami statistiniai duomenys, SAP FI – finansinės apskaitos modulis. SAP sistema įdiegta 2006 m., iki 2009 m. vyko LG valdymo apskaitos dubliavimas pagal ankstesniasias metodikas ir SAP CO konfigūravimas. Nuo 2009 m. LG valdymo apskaitai pradėtas naudoti SAP sistemos CO modulis.

Sąnaudų priskyrimui ir/ar paskirstymui naudojami veiklomis pagrįstos sąnaudų apskaitos metodikos ABC (angl. „Activity based costing“) principai, kurie aprašyti AB „Lietuvos geležinkeliai“ padaliniuose atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų savikainos apskaičiavimo metodiniuose principuose. Visos sąnaudos registruojamos apskaitoje ten, kur jos patiriamos (padalinių lygyje), kaupiamos ir paskirstomos per kaštų centrus, kurie savo ruožtu apjungiami padalinių ir LG direkcijų lygyje. Vykdomi vidinius atsiskaitymus tarp skirtingų LG direkcijų, sąnaudos tarp verslo segmentų skirstomos jau pirminių dokumentų lygyje. LG direkcijų sąnaudas galima sąlyginai skirstyti į vidines ir išorines. Išorines sąnaudas sudaro vykdomi veiklą patirtos sąnaudos, o vidinės – vidinių atsiskaitymų procesų metu „nupirtos“ sąnaudos.

Audito metu išanalizuotos LG naudojamos informacinės sistemos, nustatyta, iš kokių informacinių sistemų ir kokių būdu, automatinio ar rankinio, į LG Apskaitos sistemą importuojami duomenys. Įvertinta sistemos kontrolė ir priežiūra, atrinktos dvi LG naudojamos informacinės sistemos ir patikrintas duomenų įkėlimo į SAP procesas.

Sąnaudų paskirstymo algoritmas remiasi aibe nefinansinių, statistinių rodiklių. Priklausomai nuo kaštų centro ir nurodomo darbų tipo, naudojami skirtingi rodikliai. Daugiau rodiklių parinkimas aptariamas 8-ojoje audito ataskaitos užduotyje.

Išvada: LG naudojamos sąnaudų paskirstymo schemos nėra patvirtintos LG vadovybės ar valdybos. Šios schemos paruoštos pagal 2009 m. patvirtintą ir nuo to laiko nekeistą darbų ir paslaugų savikainos apskaičiavimo metodiką. Rekomendacijos dėl šių punktų teikiamos 8-ajame klausime.

3. Atlikti 2018 metų vidinių sandorių, t. y. LG padalinių teikiamų paslaugų pardavimo kitiems LG padaliniams sandorių, analizę – nustatyti, kokios vidinės paslaugos buvo suteiktos vienu padalinių kitiems, pateikti informaciją apie kiekvieno vidaus sandorio lėšų užskaitymo/atsiskaitymo faktą; RRT pateikti 2018 metais parduotų vidinių paslaugų sąrašą, paslaugų įkainių dydžius; patikrinti atsiskaitymų už suteiktas vidines paslaugas tarp LG vidinių padalinių (direkcijų) apskaitą ir piniginius pervedimus.

Kiekvienas LG padalinys vadovaujasi atskiru įsakymu, patvirtintu atitinkamo padalinio direktoriaus, remiantis generalinio direktoriaus įsakymais:

- Nr. Į – 446 „Dėl vidinių paslaugų įkainių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Nr. Į – 906 „Dėl vidinių paslaugų įkainių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Nr. Į – 978 „Dėl teikiamų vidinių paslaugų sąrašo“;
- Nr. ĮKV – 158 „Dėl 2018-01-17 įsakymo Nr. ĮKV – 7 „Dėl 2018 metų AB „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotojų mokymo plano patvirtinimo“ pakeitimo“;

Audito metu gauti ir peržiūrėti 2018 metais parduotų vidinių paslaugų sąrašai ir paslaugų įkainių dydžiai, ši informacija buvo pateikta RRT atskirai ir su šia ataskaita nėra teikiama. Atlikta 2018 metų vidinių sandorių, t. y. LG padalinių teikiamų paslaugų pardavimo kitiems LG padaliniams sandorių, analizė – nustatytos vidinės paslaugos, kurios buvo suteiktos vienu padalinių kitiems.

Analizėje naudojamas vidinių pardavimų sąrašas sutinka su 2018 m. Pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaita. Pilna analizė pateikta RRT, analizė su šia ataskaita nėra teikiama.

Kiekvieno vidaus sandorio lėšų atsiskaitymai/užskaitymai nėra vykdomi. Vidaus sandorių Apskaita LG organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. 3-3 „Dėl Geležinkelių transporto veiklų apskaitos ir ataskaitų rinkinio rengimo reikalavimų patvirtinimo ir šio rinkinio skelbimo“. Kaip reikalaujama minimo įsakymo 8 punkte, vidinių sandorių pajamos ir sąnaudos registruojamos atskirose 7 klasės didžiosios knygos sąskaitose. Peržiūrėjus 2018 m. didžiąją knygą, matoma, kad naudojamos specifinės sąskaitos su LG direkčių žymekliais, kurios tiesiogiai sutampa su veiklos ataskaitose nurodytomis tarpusavio sumomis.

Kitų pastabų šiuo klausimu neturime.

4. Įvertinti, ar LG 2018 metais naudota Apskaitos sistema atitiko tuo metu galiojusią LG struktūrą ir šioje sistemoje buvo apskaitytos visos LG faktiškai gautos pajamos, patirtos išlaidos, turimas turtas ir (ar) įsipareigojimai; patikrinti, ar LG Apskaitos sistema yra periodiškai atnaujinama.

Peržiūrėjus LG valdymo struktūros schemą, galiojusią nuo 2018-12-01, išskiriami šie padaliniai: Infrastruktūros direkcija, Keleivių direkcija, Krovinių direkcija, ITC, Pirkimo paslaugų centras, TVPC ir LG administracija (t. y. Veiklos valdymo ir vystymo departamentas, Prevencijos departamentas, Plėtros departamentas, Planavimo ir valdymo apskaitos centras, Finansų valdymo skyrius, Apskaitos paslaugų centras, Teisės departamentas, Personalo departamentas, Komunikacijos departamentas, Vidaus audito skyrius ir Generalinio direktoriaus patarėjai). Siekiant įvertinti, ar LG 2018 m. naudota Apskaitos sistema atitiko tuo metu galiojusią LG valdymo struktūrą, audito metu buvo peržiūrėtos kiekvieno padalinio sąnaudų paskirstymo schemos (aprašytos 2-ajame klausime) ir patikrinta, ar valdymo struktūros schemoje išskiriamos funkcijos atitinka sąnaudų paskirstymo schemoje nurodomus kaštų centrus.

Organizacinėje struktūroje išskirti Geležinkelių infrastruktūros direkcijos, TVPC, Informacinių technologijų centras departamentai ir skyriai pilnai atitinka sąnaudų schemoje esančius kaštų centrų lygius. Keleivių vežimo direkcijos ir Bendrovės administracijos departamentai atitinka sąnaudų paskirstymo schemoje numatytus kaštų centrų gr. II lygius, Krovinių vežimo direkcijos departamentai ir Pirkimų paslaugų centras atitinka kaštų centrų gr. I lygius.

Daliai Krovinių direkcijos, Keleivių direkcijos, Bendrovės administracijos ir Pirkimų paslaugų centro struktūroje esančių skyrių, sąnaudų schemoje nėra numatyti kaštų centrų lygiai. LG atsakingų darbuotojų teigimu, kaštų centrai yra sudaryti iki skyrių ar smulkesnių struktūrinių padalinių, kai tai yra reikalinga korektiškai valdymo apskaitai. Aptartais atvejais toks detalus išskaidymas nebuvo būtinas.

SAP aiškiai atskirta LG valdymo struktūra, finansiniai duomenys kaupiami išskiriant padalinius. Ši struktūra galutinai atspindima LG transporto veiklos ataskaitose, kurių bendros vertės sutampa su UAB „KPMG Baltics“ audituotomis finansinėmis ataskaitomis. Kadangi LG finansinių ataskaitų straipsnių pilnumo užtikrinimas yra finansinių ataskaitų audito dalykas, o 2018 m. auditoriaus išvada dėl straipsnių pilnumo modifikuota nebuvo (auditorius išskiria modifikavimo priežastį dėl nedalyvavimo inventorizacijoje ir negalėjimo įsitikinti atsargų kiekių teisingumu, tačiau tai šios užduoties atveju yra neaktualu), kitų procedūrų dėl straipsnių pilnumo neatliekame.

SAP sistemos CO pelningumo analizės modulis savo konfigūracija kontroliuoja ABC sąnaudų atitikimą SAP sistemos FI (finansinės apskaitos) moduliui. SAP sistemos FI modulyje apskaitomas visas LG turtas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos pagal balansinius vienetų. Šios informacijos tinkamumą ir pilnumą patikrina finansinių ataskaitų auditoriai. Į SAP sistemos CO modulį perkeliamos tik sąnaudos, o jų tikslumą užtikrinta 6-ojoje užduotyje nurodyta automatinė kontrolė.

Audito metu buvo gautas 2018 m. sąrašas dokumentų, pagal kuriuos buvo koreguojama SAP sistema, pastebima, jog 2018 m. buvo atliktas 91 atnaujinimas. Dažniausiai sistema atnaujinama dėl LG direkčių/padalinių sąnaudų paskirstymo schemų papildymų, savikainos apskaičiavimo algoritmo papildymų ir dėl sąskaitų plano ir su juo susijusių ataskaitų koregavimo. Atrankos būdu atrinkti šeši atnaujinimo įrašai, peržiūrėti su pakeitimais susiję dokumentai, atnaujinimai sistemoje.

Išvada: palyginus Įmonės valdymo struktūros schemą su padalinių sąnaudų paskirstymo schemomis pastebėta, jog sąnaudų paskirstymo schemose kai kuriais atvejais nėra sudaryti atskiri kaštų centrai skyrių lygiu. Tačiau, visais atvejais yra sudaryti departamentų, kuriems priskiriami skyriai, kaštų centrai, pastebėjimas nėra vertinamas kaip reikšmingas.

Rekomenduojame: Įmonei įvertinti būtinybę suformuoti visų skyrių kaštų centrus.

5. Patikrinti LG 2018 metais suteiktų paslaugų statistikos išsamumą ir teisingumą, t. y. patikrinti, ar į Apskaitos sistemą buvo įtrauktos visos paslaugos, kurias LG suteikė ataskaitiniais laikotarpiais ir ar tų paslaugų kiekiai yra nurodyti teisingai; patikrinti, ar paslaugų kiekiams nustatyti yra taikomos vidaus kontrolės procedūros.

Audito atlikimo metu atsakingi darbuotojai pateikė kiekvieno balansinio vieneto 2018 m. galiojusių paslaugų sąrašą su paslaugų kodais. Visos paslaugos yra atitinkamai su koduotos SAP sistemoje. Paslaugų sąrašas nėra atskirai tvirtinamas valdyboje.

Bet koks pakeitimas/konfigūravimas SAP sistemoje atliekamas tik gavus PVAC specialistų užsakymą, patvirtintą vadovo ir SAP duomenų valdytojo. Pagal užsakymą atliktas SAP sistemos pakeitimas/konfigūravimas perduodamas užsakovui, vartotojams testavimui, naudojimui pakeitimas/konfigūravimas perduodamas tik po vartotojų testavimo, gavus tinkamą testavimo protokolą. Visi veiksmai ir dokumentai registruojami projektų/pakeitimų valdymo sistemoje Redmine.

Dėl iš išorinių sistemų į SAP įkeliamų duomenų pasisakėme šios ataskaitos 2-ajame klausime.

6. Patikrinti LG pajamų ir išlaidų perkėlimo iš finansinės atskaitomybės į Apskaitos sistemą pilnumą bei teisingumą, įskaitant patikrą didžiosios knygos sąskaitų, iš kurių formuojami LG finansinės atskaitomybės dokumentai.

LG naudoja SAP apskaitos programą. Šios programos FI modulio pagalba yra tvarkoma buhalterinė apskaita, kaupiama pirminė finansinė informacija apie visos Įmonės turtą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, formuojamos buhalterinės (didžiosios knygos) sąskaitos pagal balansinius vienetus. Įmonės finansinė atskaitomybė bei veiklų ataskaitos rengiamos šios sistemos buhalterinių sąskaitų (kaštų elementų) pagrindu.

Sąnaudų skirstymui, kaip pažymėta ankstesnėje šios audito ataskaitos dalyje, naudojamas tos pačios SAP sistemos CO modulis. Informacija tarp SAP sistemos FI ir CO modulių perkeliama kiekvieną periodą (mėnesį), šis perkėlimo procesas yra automatizuotas, t. y., LG darbuotojams papildomai duomenų eksportu, apdorojimu ar įkėlimu užsiimti nereikia. Perkėlimo duomenų vientisumą užtikrina automatizuota SAP sistemos kontrolė, kuri patikrina perkeltų sąnaudų vertes FI ir CO moduluose. Audito metu peržiūrėtas 2018 m. 12 mėn. kontrolės veikimas, SAP kontrolės lange pažymima, jog abiejuose moduluose sąnaudų vertė atitinka, kitų pastabų dėl kontrolės veikimo nėra. Audito metu taip pat peržiūrėtas 2019 m. 12 mėn. kontrolės veikimas pastebint, jog peržiūros metu 2019 m. 12 mėn. periodas dar nebuvo uždarytas ir sąnaudų kontrolė nurodo, jog CO modulyje dėl dar nepilnai paskirstytų sąnaudų egzistuoja skirtumai.

Išvada: SAP sistemoje yra įdiegta kontrolės sistema, kuri užtikrina pilną sąnaudų perkėlimą iš finansinės Apskaitos sistemos į valdymo Apskaitos sistemą (SAP sistemos CO modulį).

7. Patikrinti, ar tinkamai suformuoti išlaidų kaupimo objektai, t. y. patikrinti, ar išlaidų kaupimo objektai atspindi LG veiklos specifiką ir, auditoriaus vertinimu, yra parinkti tinkamai.

LG balansinių vienetų sąnaudos skirstomos pagal galiojančias sąnaudų paskirstymo schemas, kurių algoritmai yra suprogramuoti SAP sistemos CO modulyje. Algoritmų įdiegimas SAP sistemoje patikrintas ir aprašytas 14-ajame klausime. Šiose schemose nurodomi visi kiekvieno balansinio vieneto kaštų centrai, skirstymo rodikliai, kurių pagalba sąnaudos skirstomos pagal nurodytus darbų tipus, bei kaštų centrai ar paslaugos, kuriems yra paskirstomos sąnaudos. Vieni iš schemose suformuotų kaupimo objektų yra paslaugos, kurios atitinka GPI, MPP ir kitas kiekvieno balansinio vieneto teikiamas paslaugas, bei turtas (ilgalaikio turto kapitalizacija arba atsargų pajamavimas).

Mūsų vertinimu, nors galutiniai paslaugų kolektoriai atitinka Įmonės veiklą, sąnaudų kaupimas detaliau lygiu yra nepakankamas, nes nė vienu lygiu sąnaudos nėra kaupiamos ar skirstomos individualaus turto vieneto lygiu. T.y., atskyrimas tarp GPI ir MPP sąnaudų atliekamas tik tolimesniuose skirstymo žingsniuose rodiklių pagalba, vietoj to, kad GPI ir MPP turto sąnaudos (pavyzdžiui, nusidėvėjimo) būtų tiesiogiai priskiriamos GPI ar MPP kaštų centrums.

Išvada: aukšto lygio kaupimo objektai (paslaugos, veiklos) yra sukurti ir įdiegti taip, jog atitiktų Įmonės veiklą ir specifiką. Kaip pastebėjome 4-ojoje užduotyje, sudaryta kaštų centrų struktūra didžiąja dalimi atitinka Įmonės organizacinę struktūrą.

Tačiau, detalesni kaupimo objektai yra per daug bendriniai, o jų pagalba neįmanoma identifikuoti konkrečių turto sąnaudų priskiriamų GPI ar MPP paslaugoms.

Rekomenduojame: žr. 1-ojo klausimo rekomendacijas.

8. Patikrinti, kaip parinkti pajamų, išlaidų, turto ir (ar) išipareigojimų skirstymo nešikliai; pateikti RRT nešiklių sąrašą.

Sąnaudų skirstymas balansinių vienetų viduje atliekamas SAP sistemos CO modulyje pagal apibrėžtus skirstymo algoritmus, pasitelkiant finansinius ir nefinansinius rodiklius. Rodiklių vertės reguliariai įkeliamos į SAP sistemą iš kitų pagalbinių sistemų, kaip tai pažymėta antrajame šios ataskaitos klausime. Jų pagrindu atliekamas sąnaudų skirstymas paslaugoms, gamybai bei kitiems sąnaudų kaupimo objektams. Apibendrinti nešiklių sąrašai pateikti RRT atskirai ir su šia audito ataskaita neskelbiami.

Audito metu su LG atsakingais darbuotojais aptarėme rodiklių tvirtinimo, taikymo ir keitimo procedūras bei peržiūrėjome atliekamus Apskaitos sistemos keitimus (4-asis klausimas). Sistemos pokyčių inicijavimas, peržiūra ir galutinis įgyvendinimas atliekami nuosekliai, vadovaujantis „keturių akių“ principu. Dabartinė praktika užtikrina, jog algoritmas, kaštų centrų struktūra ir/ar naudojami rodikliai negali būti savavališkai keičiami vieno ar dviejų LG darbuotojų.

Audito metu negalėjome gauti įrodymų, jog yra atliekama reguliari skirstymo sistemos stebėsena ar tinkamumo vertinimas. Į sistemos (kaštų centrų struktūros ir sąnaudų skirstymo algoritmų)

pokyčius yra reaguojama pagal poreikį, t.y., esant poreikiui sukurti ar pašalinti kaštų centrus ir jiems taikomą sąnaudų skirstymo algoritmą, reikiami pakeitimai atliekami nuosekliai, pakeitimai dokumentuojami vidiniuose LG dokumentuose, tačiau proaktyvus sistemos tinkamumo vertinimas, kurio metu būtų vertinama taikomos sistemos visuma ir jos atitikimas Įmonės poreikiams, nėra atliekamas. Atsižvelgiant į tai, jog sistema didžiąja dalimi savo dabartine forma veikia nuo 2009 m., o vien per 2018 m. buvo atlikti 91 sistemos pakeitimai, kurių didžioji dalis susijusi su algoritmo struktūros keitimu, atsiranda reali rizika, jog sistemos veikimas neatitinka Įmonės poreikių.

Bendriniu vertinimu, rodiklių parinkimas yra racionalus ir atitinka skirstomų sąnaudų rūšį, tarkime, elektros energijos sąnaudų skirstymui naudojamos kilovatvalandės, o stočių ir tarpstočių sąnaudos skirstomos pagal eismo intensyvumo rodiklį, t. y., tūkst. tonkilometrų bruto (tūkst. tkm). Tačiau pagal peržiūrėtus rodiklių sąrašus, pastebime, jog yra neapibrėžtumų, kokiose situacijose naudotini vieni ar kiti rodikliai, jei panašios rūšies sąnaudoms naudojamas daugiau nei vienas nefinansinis rodiklis. Pavyzdžiui, Infrastruktūros direkcijoje elektros energijos sąnaudų skirstymui naudojami rodikliai yra kvarvalandė, kilovatai ir kilovatvalandės.

Audito metu taip pat negavome nuoseklaus rodiklių nustatymo tvarkos aprašo. Metodikoje yra numatyti rodiklių parinkimo principai, tačiau jie aprašyti bendriniais terminais ir jų pagalba nėra įmanoma nustatyti, kokie rodikliai turėtų būti parenkami konkrečioms kaštų centrų bei darbų tipams. Įmonės balansinių vienetų sąnaudų skirstymo bendrieji rodiklių sąrašai nėra tvirtinami vadovybės ar valdybos.

Dalis Įmonės naudojamų rodiklių yra procentiniai rodikliai, kurie nustatomi kartą per metus ir taikomi visą 12-os mėnesių laikotarpį. Pagrindiniai procentiniai nešikliai naudojami stočių ir tarpstočių sąnaudoms paskirstyti. Duomenys apie priskirtus procentus į SAP sistemos CO modulyje suvedami ITC padalinio (pagal PVAC pateikimą). Pirminis procentinių verčių nustatymas vyksta iš stočių knygų pagal kelių ilgį (km). Šiuo paskirstymu nustatomos proporcijos tarp konkrečios gel. stoties GPI kaštų centrų ir visų tos pačios gel. stoties tarpstočių. Antrinis – po pirminio paskirstymo detalčiau nustatomi gel. stoties tarpstočių rodikliai, naudojantis kiekvieno tarpstočio teikiamų paslaugų aktyvumo proporcija kitų tai pačiai stotiai priklausančių tarpstočių aktyvumui, t. y. natūriniais rodikliais tonkilometrais bruto (tkm bruto) ir traukinio km (trauk. km).

Pakartotiniai matavimai atliekami ne rečiau nei kas 3 metus skirstomųjų kalnelių įkalnių ir nuokalnių, kaupiamųjų ir skirstymo kelių ilgiams nustatyti. Kitų kelių matavimai tikrinami ne rečiau kaip kartą per 10 metų. Ruožų, kuriuose atliekama kelio rekonstrukcija arba kiti kelio planą ir profilį keičiantys darbai, planas ir išilginis profilis tikrinami tuoj pat užbaigus darbus. Matavimai atliekami su sertifikuota ir metrologiškai patikrinta geodezine įranga.

Skirstymas balansinio vieneto viduje yra atliekamas tik sąnaudų lygiu, t.y., turtas, įsipareigojimai ir pajamos nėra skirstomi.

Išvada: nuolatinė ar reguliari sąnaudų skirstymo sistemos stebėseną, kurios metu būtų vertinama sistemos visuma ir atitikimas Įmonės poreikiams, nėra atliekama. Tai yra laikoma vidaus kontrolės trūkumu.

Nustatytas trūkumas dėl rodiklių parinkimo ir taikymo tvarkos nebuvimo. Esama Metodika nėra pakankamai detali, kad jos pagrindu būtų galima parinkti rodiklius konkrečių sąnaudų skirstymui ar įvertinti, ar Apskaitos sistemoje jau parinkti rodikliai yra parinkti tinkamai

Rekomenduojame:

- Įdiegti reguliarios stebėsenos kontrolę, kurios tikslas – įvertinti sąnaudų skirstymo sistemos būklę ir atitikimą Įmonės poreikiams. Į stebėseną įtraukti ne tik SAP sistemos CO modulyje įdiegtų algoritmų vertinimą, bet ir su skirstymo apskaita susijusių metodinių medžiagų peržiūrą, pakeitimus ir atnaujinimus. Stebėsenos rezultatus teikti patvirtinimui Įmonės vadovybei ir / ar valdybai.
LG teigimu, nuo 2019 m. gruodžio mėnesio yra atliekama detali sistemos peržiūra, atliekami sąnaudų skirstymo algoritmų vertinimai ir keitimai, koreguojami ilgalaikio turto priskyrimai kaštų centrams. Įvardintas procesas atitinka šios rekomendacijos esmę, tačiau pabrėžiame, jog sistemos atitikimas LG poreikiams turėtų būtų vertinamas, o atliktas vertinamas dokumentuojamas, reguliariai. Šio proceso dažnumą rekomenduojame suderinti su RRT.
- Paruošti ir vadovybės lygiu patvirtinti rodiklių nustatymo tvarką, kuri konkrečiai apibrėžtų rodiklių rūšies priskyrimą pagal kaštų centrus ir darbų tipus. Šią tvarką įtraukti į reguliarią visos sistemos stebėseną.
- Paruošti ir vadovybės lygiu patvirtinti sąnaudų skirstymui naudotinus rodiklių sąrašus.

9. Patikrinti kiek ir kokiam tikslui 2018 metais LG gavo valstybės lėšų (kompensacijų, subsidijų, dotacijų ar kt.), kaip šios lėšos buvo apskaitytos, kam priskirtos, ar visos šios lėšos buvo apskaitytos ir naudotos vadovaujantis Kodekso 12 straipsnio 10 dalimi, 23 straipsnio 17 dalimi, Įsakymo Nr. 3-225 7 punktu; RRT pateikti detalią 2018 metų viešųjų lėšų gavimo ir panaudojimo ataskaitą;

LG pateikė detalią 2018 metų viešųjų lėšų gavimo ir panaudojimo ataskaitą ir visų dotacijų sutartis. Iš viso per 2018 m. buvo gauta 77 721 741,31 Eur. Audito metu sutikrinome gautas dotacijų sumas su galiojančiomis finansavimo sutartimis ir bankų sąskaitų išrašais. RRT pateikti detalūs projektų ir kompensacijų sąrašai ir kiti dokumentai. Šie duomenys su audito ataskaita nėra skelbiami.

LG dotacijos turtui apskaitomos pagal TAS 20 (Valstybės dotacijų apskaita ir valstybės paramos pateikimas atskaitomybėje).

Visi projektai vykdomi pagal galiojančias atskiras finansavimo sutartis. Su projektu susijusios lėšos visada pervedamos tik į specialiai atidarytą banko sąskaitą, projekto rangovams patirtos išlaidos apmokamos tik iš tos priskirtos banko sąskaitos. Įdiegta mokėjimų kontrolė: projekto finansininkas (paskiriamas LG vadovo kiekvienam projektui sudarant darbo grupę) inicijuoja mokėjimus, formuoja centralizuotą mokėjimo prašymą, koduoja projekto informaciją (kodai fiksuojami apskaitoje). Kiekvieną mokėjimo prašymą tvirtina trys asmenys: projekto finansininkas, jo vadovas bei finansų

valdymo skyriaus atsakingas asmuo. Bankinėje sistemoje įkeltas centralizuotas prašymas patvirtinamas 2 parašų (generalinio direktoriaus įgaliojimu paskirti atsakingi asmenys, bankams pateikti leidimai).

Susitikimo metu su atsakingais LG darbuotojais aptartas kompensuojamas skirtumas tarp geležinkelio įmonei (vežėjui) suteikiamų keleivių vežimo geležinkelių transportu lengvatų (pensininkai, studentai ir kt.) ir pilno tarifo. Apskaitos paslaugų centras pateikia duomenis iš pardavimų sistemos Finansų valdymo skyriui, kuris vykdo kontrolę ir rengia mokėjimo paraiškas, jas teikia LR susisiekimo ministerijai. Šių kompensacijų pagrindas yra LR Transporto lengvatų įstatymas ir LR susisiekimo ministerijos tvirtinamas trejų metų strateginis veiklos planas, į kurį įtraukiamas uždavinys kompensuoti LG pajamas dėl komerciškai nenaudingo, tačiau būtino visuomenei paslaugų teikimo. Remiantis tuo planu, kasmet pasirašoma sutartis su LG dėl Valstybės biudžeto lėšų naudojimo.

Viešųjų lėšų gavimo ir panaudojimo ataskaitoje esančios visos dotacijų sumos sutinka su atitinkamomis Didžiosios knygos sąskaitomis. Mokėjimų paraiškos suvestos su viešųjų lėšų ataskaita.

Išvada: Dėl atitikimo Kodekso 12 str. 5 d., pastebime, jog LG šios nuostatos laikėsi, nes kiekvieno su dotacija susijusio projekto lėšos apskaitomos atskirose banko sąskaitose ir naudojamos tik projekto išlaidoms. Atitinkamai, pastabų dėl finansuojamų projektų lėšų atskyrimo pagal Kodekso 23 str. 17 d. neturime. Atskira nuomonė dėl šios Kodekso nuostatos taikymo MPP lėšoms pateikiama 10-ajame klausime.

Dėl LR susisiekimo ministro įsakymo Nr. 3-225 7-ajame punkte numatyto reikalavimo, pastebime, jog visas turtas, įsipareigojimai (tame tarpe ir dotacijos bei kitas finansavimas), pajamos ir sąnaudos 2018 m. buvo atskirai apskaitomos kiekvieno balansinio vieneto SAP sistemos FI modulyje. Dėl šių reikalavimų laikymosi pastabų neturime.

10. Patikrinti ar užmokesčio už MPP lėšas, skirtas Kodekso 24 straipsnyje nurodytoms viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijoms atlikti, 2018 m. buvo apskaitytos atskirai ir naudojamos tik šioms veikloms vykdyti.

Užmokesčio už MPP lėšas sudaro geležinkelio įmonių (vežėjų) mokama suma, kuri yra privaloma geležinkelio įmonėms (vežėjams), kai jos (jie) teikia keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas. Pagal Kodekso 23 str. 17 dalį, „Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą lėšos <...>, skirtos šio Kodekso 24 straipsnyje nurodytoms viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijoms atlikti, turi būti apskaitomos atskirai ir negali būti naudojamos kitai veiklai.“

2018 m. pagrindinės geležinkelio įmonės (vežėjai) ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas buvo viena įmonė. Pagal patvirtintą vidinių atsiskaitymų tvarką piniginiai mokėjimai tarp Įmonės padalinių neatliekami, o MPP užmokestis Infrastruktūros direkcijoje buvo apskaitomas kaip vidinės pajamos ir vidinės gautinos sumos. LG vertinimu, MPP lėšos yra atskiriamos, nes šių lėšų likučiai apskaitomi Infrastruktūros direkcijos vidinėse gautinose sumose. Tai, jog šiose sumose taip pat apskaitomos ir GPI paslaugų sumos LG vertina kaip nereikšmingą neatitikimą, nes, LG teigimu, MPP sudaro didžiąją Infrastruktūros direkcijos veiklos rezultato dalį. LG vertinimu, Kodekso 23 str. 17 d. ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 3 d. įsakymas Nr. 3-3 „Dėl Geležinkelių

transporto veiklų apskaitos ir ataskaitų rinkinio rengimo reikalavimų patvirtinimo ir šio rinkinio skelbimo“ piniginių srautų atskyrimo nereikalavo. Mes su šiuo vertinimu nesutinkame: mūsų vertinimu, privalomas piniginių lėšų, o ne gautinų sumų, atskyrimas; 23-iajame Kodekso straipsnyje reikšmingumo sąvoka nenaudojama.

Taip pat pastebime, jog Kodekso 30⁴ str. 1 dalyje numatyta: „Užmokestį už naudojimąsi GPI, juose esančiais geležinkelio keliais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis nustato GPI operatorius. Šis užmokestis naudojamas GPI operatoriaus veiklai finansuoti“. Ši nuostata interpretuojama kaip prievolė atskirti už prieigos prie GPI ir jame teikiamų paslaugų gaunamas lėšas ir jas naudoti tik prieigos prie GPI ir jame teikiamų paslaugų teikimui. Tai 2018 m. taip pat nebuvo atliekama.

Išvada: Įmonė užmokestį už MPP 2018 m. apskaitę kaip vidines pajamas ir vidines gautinas sumas iš Krovinių direkcijos ir Keleivių direkcijos. Mūsų vertinimu, Įmonė nesilaikė Kodekso 23 str. 17 d. reikalavimo, nes neatskyrė ar nesudarė rezervų už MPP paslaugas gaunamų piniginių lėšų atskyrimui, su tikslu užtikrinti, jog jos būtų naudojamos tik viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklai finansuoti.

Pagal šios ataskaitos pateikimo dieną galiojusią Kodekso redakciją, 23 str. 17 d. nebegalioja, tačiau atitinka galiojančios redakcijos 24¹ str. 7d.

Rekomenduojame: suderinti su RRT Kodekso 24¹ str. 7 d. reikalavimo interpretaciją ir taikymą. Atsižvelgiant į mūsų pateiktą vertinimą, rekomenduojame atskirai apskaityti užmokesčio už MPP pinigines lėšas, apskaitant piniginių lėšų turtą atskirose buhalterinėse sąskaitose.

11. Įvertinti, ar LG duomenys, pateikti LTSA 2019–2020 m. tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu galiosiantiems MPP tarifams apskaičiuoti, pagrįsti LG skaičiavimais, įforminti dokumentuose ir apskaičiuoti atsižvelgiant į praėjusių laikotarpių duomenis pagal šios specifikacijoje 2.1. ir 2.3. papunkčiuose nurodytus teisės aktų reikalavimus; be kitų duomenų pateikti ir išsamius naudotų prognozuojamų ar modeliujamų duomenų paskaičiavimus Excel formate, kartu pateikiant skaičiavimams naudotas formules.

Informacija LTSA pagal Nutarimą Nr. 610 2019–2020 m. tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui buvo teikiama Krovinių direkcijos ir Infrastruktūros direkcijos. Krovinių direkcijos informacija pateikta Krovinių direkcijos 2018-11-08 raštu Nr. 2(DK)-1451. Infrastruktūros direkcijos informacija pateikta Infrastruktūros direkcijos 2018-11-09 raštu Nr. 2(DI)-1032. Infrastruktūros direkcijos informacija šio tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui buvo tikslinta Infrastruktūros direkcijos 2019-10-24 raštu Nr. SD(DI)-2856, kurio pagrindu buvo ženkliai sumažinti daugumos rodiklių dydžiai.

Audito metu mums buvo pateikti paaiškinimai ir kiti pagrindimai (skaičiavimai, SAP sistemos ištraukos, biudžeto sudarymo pagalbiniai dokumentai) dėl LTSA teiktų rodiklių verčių, susijusių su 2019-2020 metų tarnybinio traukinių tvarkaraščio laikotarpiu galiosiančiais MPP tarifais.

Rodikliams, nurodytiems Krovinių direkcijos rašto punktuose 6.2-6.4 („Pavojingų krovinių vežimas“, „Mažos vertės krovinių vežimas“ ir „Kitų krovinių vežimas“ ridos dalies koeficientai) atskiri paskaičiavimai nebuvo atliekami ir LTSA buvo teikiamas bendros ridos koeficientas pagal 6. punktą.

Apibendrinant, peržiūrėjus visus dokumentus LTSA teiktų duomenų pagrindimui pastebime, jog auditui buvo teikiamos pavienės iškarpos iš daugelio skirtingų vidinių LG dokumentų. Nei Krovinių direkcija, nei Infrastruktūros direkcija neturėjo vieningos dokumentacijos, kurios pagrindu būtų paruošiamos LTSA teikiamos ataskaitos.

Išvada: išskyrus Krovinių direkcijos 6.2-6.4 punktus, LTSA teikta informacija pagrįsta LG vidiniais darbiniais dokumentais. Informacijos, pateikiamos vidiniuose dokumentuose, tikslumo ir pilnumo audito metu netikrinome. Tačiau, atsižvelgiant į teikiamos informacijos reikšmingumą – LTSA teikiami duomenys kurių pagrindu nustatomi MPP tarifai, sudarantys reikšmingą Infrastruktūros direkcijos pajamų dalį – pastebime, jog Įmonėje trūksta šių duomenų rinkimo, įforminimo ir patvirtinimo nuoseklumo.

Rekomenduojame: įvertinti galimybę paruošti ir patvirtinti detalius užmokesčio už MPP paskaičiavimui naudojamų duomenų ruošimo proceso ir kontrolės aprašus. Ateinančiais laikotarpiais tiesiogiai dokumentuoti šių duomenų šaltinius ir su duomenimis atliekamus paskaičiavimus. Užtikrinti, jog ši dokumentacija būtų peržiūrima ir patvirtinama duomenis teikiančių direkcijų (įmonių) vadovų.

12. Patikrinti ar 2018 m., apskaičiuojant išlaidas, kurios buvo tiesiogiai patirtos dėl traukinių eksploatavimo, buvo neįtrauktos išlaidos, numatytos Reglamento 2015/909 4 straipsnyje.

Audito metu gautas pagal viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo išlaidų, tiesiogiai patiriamų vykdant geležinkelių transporto eismą, apskaičiavimo metodiką (toliau – Apskaičiavimo metodika) paruoštas skaičiavimo darbinis dokumentas. Apskaičiavimo metodikoje pateiktas Reglamento 2015/909 4 straipsnio I dalyje nurodytų neleistinų išlaidų identifikavimas. Siekiant įvertinti, ar 2018 m., apskaičiuojant išlaidas, kurios buvo tiesiogiai patirtos dėl traukinių eksploatavimo, buvo neįtrauktos išlaidos, numatytos Reglamento 2015/909 4 straipsnyje, peržiūrėtas ir įvertintas skaičiavimo darbinio dokumento paruošimo procesas.

1. Apskaičiavimo metodikoje nurodyti priedai, kurių pagrindu turėtų būti atskiriamos sąnaudos į apibrėžtas kategorijas, tačiau LG jais nesivadovauja. Pasitelkiant ekspertinį darbuotojų vertinimą, identifikuojami kaštų centrai, kuriems priskirtos išlaidos visiškai nekinta dėl traukinių eismo ir rankiniu būdu išrenkamos netinkamos sąnaudos, išimamas visas nusidėvėjimas. Atrankos būdu atrinkus 16 įrašų, LG argumentavo, kokių pagrindu, remiantis Reglamentu 2015/909 ir Apskaičiavimo metodika, buvo atlikti nesusijusių su viešąja geležinkelių infrastruktūra ir neleistinų sąnaudų įvertinimai. LG atsakingi darbuotojai nurodė, kad planuojama pereiti į naują SAP versiją, kurioje kaštų centrų identifikavimas bus automatizuotas.

2. Atitinkamai pagal traukinių eismo intensyvumo intervalą (tkm/1 bėgių km) yra nustatomas rekomenduotinas tinklo naudojimo elastingumo koeficientas. Remiantis CATRIN („Cost

allocation of transport“, 2009) (transporto infrastruktūros sąnaudų paskirstymo studija), taikomas vidutinis elastingumo koeficientas (0.45) visoms dalinai su traukinių eismu kintančioms sąnaudoms kaštų centrų grupių lygmenyje.

3. Iš SAP sistemos suformuojamos infrastruktūros ER (sąaudiniai remontai) ir CTR (kiti sąaudiniai remontai) sąnaudų ataskaitos. Remiantis Reglamento 2015/909 4 straipsnio b ir c punktu, rankiniu būdu įvertinami ir atskiriami visi kaštų centrai/kaštų elementai, kurie yra nesusiję su MPP ir Prieiga prie infrastruktūros, jungiančios paslaugų įrenginius (PPPI). Įvertinimas atliekamas pasitelkiant ekspertinį darbuotojų vertinimą, pastebime, jog Apskaičiavimo metodikoje nėra nurodyti konkretūs kaštų centrai, kurie nesusiję su MPP/PPPI.

4. Atmetus veiklos ir nusidėvėjimo sąnaudas, gaunamos gamybinės sąnaudos. Į šias sąnaudas taip pat įeina ir GPI sąnaudos. Remiantis Reglamento 2015/909 4 straipsniu eliminuojami su MPP/PPPI nesusiję kaštų centrai ir antrinis kaštų elementas – priežiūra, kuri atliekama kaštų centrams nesusijusiems su MPP (šis antrinis kaštų elementas neeliminuojamas 1 žingsnyje).

5. Pagal Reglamentą 2015/909 leidžiama įtraukti nusidėvėjimą, susijusį su traukinių eismu ir eliminuojant ES lėšomis įsigyto turto nusidėvėjimą. Reglamentas tokias sąnaudas traktuoja kaip atnaujinimo. Skaičiuojant atnaujinimo sąnaudas, iš skaičiavimo darbiname dokumente pateikto ilgalaikio turto grupių sąrašo atrenkamos turto grupės, dalyvaujančios atnaujinimo sąnaudų skaičiavimuose. Iš atrinktų grupių įsigijimo vertės atėmus sukauptą nusidėvėjimą, gaunama likutinė vertė. Remiantis UAB „PricewaterhouseCoopers“ svertinio likutinio tarnavimo laikotarpio skaičiavimais, pateiktais darbiname skaičiavimo dokumente, apskaičiuojama ES lėšų paskirstymo likutinė vertė. Grynąją likutinę turto vertę be ES lėšų padalinus iš paskaičiuoto svertinio likutinio tarnavimo laikotarpio gaunamas perskaičiuotas nusidėvėjimas. Jam pritaikius Apskaičiavimo metodikoje nurodytą Booz, Allen ir Hamilton (BAH) atitinkamoms turto grupėms rekomenduojamą elastingumo koeficientą 0.1 – 0.95, gaunama dalis kintanti su traukinių eismu.

Atlikus šiuos žingsnius, gaunamos pagal Reglamentą 2015/909 leistinos išlaidos.

Toliau, iš SAP sistemos sugeneruojama pajamų ir sąnaudų ataskaita. Paskaičiuojama priskiriama išlaidų dalis visoms tiesioginėms išlaidoms pagal SAP sistemos CO modulyje faktiškai apskaitytas tiesiogines išlaidas. Pritaikius apskaičiuotus procentus visoms leistinoms (kintančioms) išlaidoms, gaunamos MPP, NVGI ir kontaktinio tinklo leistinos (kintančios) išlaidos. Pagal Infrastruktūros direkcijos 2020 m. planines išlaidas be nusidėvėjimo ir faktines 2018 m. išlaidas be nusidėvėjimo paskaičiuojamas prognozuojamų išlaidų pokyčio koeficientas. Jis pritaikomas paskaičiuotoms MPP ir NVGI leistinoms (kintančioms) išlaidoms. Gaunami planuojamų tinkamų išlaidų paskirstymai MPP ir Kontaktiniam tinklui. Paskaičiuotos planuojamos tiesiogiai patiriamos viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo išlaidos teikiamos LTSA ataskaitoje.

Išvada: nustatyti proceso trūkumai, susiję su tiesioginių išlaidų identifikavimu:

- Identifikuojant kaštų centrus, kuriems priskirtos išlaidos visiškai nekinta dėl traukinių eismo, netinkamos sąnaudos, atsakingų LG darbuotojų teigimu, išrenkamos SAP pagalba ir rankiniu būdu. Atsižvelgiant į tai, jog tikrinamą laikotarpį buvo išskirta 197 tūkst. sąnaudų įrašų eilučių, yra reali rizika, jog sąnaudų priskyrimas gali būti atliekamas

netinkamai, rankinio proceso metu gali įsivelti klaidų. Audito metu nenustatėme, kad Įmonė būtų įdiegusi kontrolės procedūrų, kurios užtikrintų galimų klaidų aptikimą ir ištaisymą.

- Visoms dalinai su traukinių eismu kintančioms sąnaudoms kaštų centrų grupių lygmenyje taikomas vidutinis elastingumo koeficientas, nustatytas remiantis 2009 m. CATRIN studija, neatliktas vertinimas, ar studijoje pateikiama informacija tebėra aktuali Įmonei.
- Apskaičiavimo metodikoje pateikti priedai, kurių pagrindu turėtų būti atskiriamos sąnaudos į apibrėžtas kategorijas („Su traukinių eismu nesusiję kaštų elementai“, „Neleistinoms išlaidoms priskiriami kaštų elementai“ ir „Dalinai kintančių išlaidų kaštų elementai“) yra nenaudojami, netaikomi ir nepakankamai detalūs. Faktiškai skirstant kaštų elementus atsižvelgiama ir į kitas sąnaudų dimensijas, kurios prieduose ar metodikoje nėra nurodytos (tarkime, pagal darbų tipus ar kt.). Pastebime, jog dalis kaštų elementų yra nurodomi keliuose prieduose ir nėra nurodyta, kaip tokiais atvejais kaštų elementai turėtų būti priskiriami vienai ar kitai kategorijai.

Rekomenduojame:

- Automatizuoti pirminį išlaidų išskyrimo procesą, kurio metu išrenkamos netinkamos išlaidos.
- Įvertinti, ar 2009 CATRIN studijos koeficientai tebėra aktualūs, nustatyti atnaujintas koeficientų vertes.
- Atnaujinti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo išlaidų, tiesiogiai patiriamų vykdant geležinkelių transporto eismą, apskaičiavimo metodiką ir susijusius priedus, užtikrinant, jog Apskaičiavimo metodikoje detaliai aprašomas taikomas išlaidų apskaičiavimo procesas.

Aptarus rekomendacijas su LG pastebime, jog šiuo metu LG vykdo Eksploatacijos sąnaudų elastingumo koeficiento nustatymo paslaugų pirkimą. Pasirašius sutartį bus atliekami skaičiavimai, kurių metu bus nustatomas koeficientas, kuris parodytų koreliaciją tarp traukinių eismo ir vidutinių infrastruktūros sąnaudų. Atitinkamai, pagal atliktus skaičiavimus bus koreguojamas ribinių eksploatacijos sąnaudų apskaičiavimo principas.

13. Įvertinti, ar, nustatant 2019 m. galiojančius užmokesčius už naudojimąsi GPI, juose esančiais geležinkelio keliais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis, taip pat papildomomis ir pagalbinėmis paslaugomis, buvo laikomasi Kodekso 30⁴ straipsnio nuostatų; pateikti aprašymą ir skaičiavimus, kokias metodais LG nustatė pagrįstą pelną.

Kodekso 30⁴ straipsnis nustato, kad užmokestis už naudojimąsi GPI ir šiuose įrenginiuose teikiamomis su geležinkelių transportu susijusiomis pagrindinėmis paslaugomis (toliau – GPI paslaugos) negali būti didesnis už šių paslaugų teikimo išlaidas, pridėjus pagrįstą pelną. Audito metu peržiūrėjome Įmonės 2019 m. galiojusių paslaugų kainų skaičiuotes ir kitus susijusius dokumentus.

Krovinių direkcijos ir TVPC 2019 m. GPI paslaugų kainos atitinkamai buvo nustatytos 2018-12-12 ir 2018-12-14, kurių nustatymui buvo naudotas vienodas 14,17% „antkainis“.

Infrastruktūros direkcijos 2019 m. GPI paslaugų skaičiuotės auditui nebuvo pateiktos. Pagal Infrastruktūros direkcijos kainų komisijos 2017-12-04 posėdžio protokolą Nr. 4(DI)-78, 2019 m. Infrastruktūros direkcijos GPI paslaugų įkainiai buvo palikti nekeisti nuo 2018 m. patvirtintų įkainių. Tai buvo argumentuota tuo, jog Infrastruktūros direkcijos GPI paslaugos pirmą kartą pradėtos teikti nuo 2017 m. gruodžio mėn., todėl „nėra šių paslaugų teikimo faktinių duomenų. To pasekoje nėra galimybės patikrinti faktinio nustatytų paslaugų įkainių teisingumo“. Šio įvertinimo teisingumo audito metu netikrinome ir jį konstatuojame kaip LG mums pateiktą paaiškinimą. 2019 m. galiojusios 2018-ųjų m. kainos buvo nustatytos pagal Infrastruktūros direkcijos 2015 m. apskaitytas sąnaudas, jas paskirsčius tarp viešosios geležinkelių infrastruktūros ir GPI paslaugų pasitelkiant atitinkamų geležinkelių naudojimo apimtis.

Audito metu iš pateiktų skaičiuočių LG darbuotojų paprašėme pateikti paaiškinimus ir detalesnius skaičiavimus šioms paslaugoms: TVPC „Vienos cisternos paruošimas šaltu būdu vasaros metu“ bei Krovinių direkcijos „Smėlio užpylimas įskaitant smėlį“. Atrankos parinktos taip, jog audito metu galėtume įvertinti priskiriamas tiesiogines, veiklos, medžiagų bei netiesiogines sąnaudas.

TVPC parinktos skaičiuotės tiesioginės sąnaudos yra grindžiamos „Paslaugų technologiniu aprašymu“, kuriame nurodoma standartinė paslaugos teikimo trukmė bei pagal nustatytą trukmę paskaičiuojamas paslaugą teikiančių darbuotojų darbo užmokestis. Pagal technologinį aprašymą, taip pat patiriamos turto nuomos bei kitų paslaugų sąnaudos. Veiklos sąnaudos paskaičiuojamos proporcingai pagal 2018 m. 10 mėn. faktines paslaugos sąnaudas apskaitytas SAP sistemoje: faktinės bendrosios veiklos sąnaudos dalintos iš tiesioginių sąnaudų ir netiesioginių sąnaudų sumos. Šis apskaičiuotas procentas pritaikomas tiesioginėms paslaugos sąnaudoms. Naudojamų techninių duomenų, valandinio darbo užmokesčio tarifo bei kitų patiriamų sąnaudų fakto patvirtinti negalėjome ir konstatuojame kaip LG atsakingų darbuotojų mums pateiktą informaciją.

Krovinių direkcijos netiesioginių ir veiklos sąnaudų priskyrimas atliekamas pritaikius apskaičiuotus procentus faktinėms sąnaudoms. Aukščiau nurodyti procentai apskaičiuoti pagal Krovinių direkcijos 2018 m. – 9 mėn. faktines visų sąnaudų bei veiklos ir netiesioginių sąnaudų proporciją. Medžiagų sąnaudos (tiesioginių sąnaudų sudedamoji dalis) susidaro iš smėlio savikainos bei užpylimo spartos (tonos/val.). Vertės paskaičiavimas grįstas smėlio atsargų savikaina bei technine GPI charakteristika, pagal kurią per 1 minutę užpilama 50 kg smėlio (GPI paslaugos tarifas nustatytas 1 valandos matui). Smėlio savikaina apskaičiuota pagal smėlio atsargų apyvartos žiniaraštį SAP sistemoje; techninės GPI užpylimo spartos charakteristikos patvirtinti audito metu negalėjome ir skaičiavime naudotą spartą konstatuojame kaip LG atsakingų darbuotojų mums pateiktą informaciją.

Dėl audito pastabų, žr. „Išvada“ skirsnį žemiau.

LG pagrįsto pelno dydis nustatytas Apskaitos paslaugų centro direktorės 2018-12-12 raštu Nr. 2(APC)-3850. Pagrįsto pelno dydis nustatytas remiantis iš išorės konsultantų įsigyta 2017 m. palyginamų bendrovių finansine informacija.

Pagal 2017 m. duomenis nustatyti pelno normos rodikliai:

- Geležinkelio traukos priemonių, kelio remonto mašinų, vagonų patikros, remonto ir techninės priežiūros paslaugos suskaičiuotas 2017 m. pelno normos vidurkis – 10,77%;
- naudojimosi GPI paslaugos suskaičiuotas 2017 m. pelno normos vidurkis – 14,17%.

Vertinant pirmosios pelno normos nustatymo duomenis, pastebima, jog analizei imta informacija iš 8-ių įmonių 2017 m. finansinių rezultatų. Šių įmonių pelningumo rodiklis už 2017 m. svyravo nuo -0,78% (nuostolingumas) iki 24,78%. Pastebėjimai atlikus šių įmonių paiešką pateikiami žemiau:

Įmonė	2017 m. pelningumo rodiklis	Pastaba
TRACTION AD	1,40%	Viešai skelbiamų įmonės duomenų nerasta
VAGONDORMASH	13,97%	Rusijoje registruota krovinių riedmenų remonto įmonė
VAGONOREMONTNAY AKOMPANIYA	4,29%	Rusijoje registruota vagonų remonto įmonė
EXPRESS SERVICE OOD	24,78%	Bulgarijoje registruota lokomotyvų gamybos ir remonto įmonė
NAST ALKATRESZGYARTO KORLATOLT FELELOSSEGU TARSASAG.	17,63%	Įmonė užsiimanti traukinių dalių gamyba ir remontu, registruota Vengrijoje
NEGA SIA	-0,78%	Latvijoje registruota smulki automobilių remonto įmonė
MTH REMONT, S.R.O. VRANOV N.T.	18,27%	Geležinkelių remonto įrangą gaminanti įmonė
G. TIM - CO. VASUTI JARMUMUSZAKI SZOLGALTATO ES KERESKEDELMI KORLATOLT FELELOSSEGUTARSASAG	6,59%	Vengrijoje registruota traukinių remonto įmonė

Vertinant naudojimosi GPI paslaugos pelningumo rodiklį pastebima, jog analizei imta informacija iš 8-ių įmonių 2017 m. finansinių rezultatų. Šių įmonių pelningumo rodiklis už 2017 m. svyravo nuo -0,78% (nuostolingumas) iki 40,94%. Pastebėjimai atlikus šių įmonių paiešką pateikiami žemiau:

Įmonė	2017 m. pelningumo rodiklis	Pastaba
-------	-----------------------------------	---------

SVIP SAJOBABONYI VEGYIPARI PARK NONPROFIT KORLATOLT FELELOSSEGU TARSASAG	0,55%	Vengrijoje registruota įmonė, teikiamas platus spektras paslaugų: teritorijų apsauga, erdvių planavimas (pastatų priežiūra, biurų valymas, lauko augalų priežiūra), medicinos slaugytojų paslaugos, maisto tiekimo renginiams paslaugos, logistika, mechaninių ir elektrinių įrenginių priežiūra
AVTOBUSNA POSTAJA LJUBLJANA D.D.	34,73%	Liubianos autobusų stotis
BOBO JARMUJAVITO. IPARI, KERESKEDELMI ES SZOLGALTATO KORLATOLT FELELOSSEGU TARSASAG	4,23%	Vengrijos krovininių traukinių transporto remonto įmonė
NEGA SIA	-0,78%	Latvijoje registruota smulki automobilių remonto įmonė
KOKAS D.O.O., POSLOVNI SERVIS, TRGOVINA, GOSTINSTVO, TURIZEM IN TRANSPORT	21,84%	Viešai skelbiamos informacijos apie įmonės veiklą nerasta. Įmonė registruota Slovėnijoje, pavadinimas išverčiamas kaip "Kokas verslo paslaugos, prekyba, viešbučiai, turizmas ir transportas".
K+K SPEDIT KERESKEDELMI ES SZOLGALTATO KORLATOLT FELELOSSEGU TARSASAG	6,32%	Vengrijoje registruota kelių transporto logistikos įmonė.
LIBURNIJA PARKING D. O. O.	40,94%	Kroatijoje registruota įmonė, teikianti maisto ruošimo, apgyvendinimo, automobilių parkavimo, kirpyklų ir grožio salonų, automobilių perkėlimo ir automobilių bei motociklų nuomos paslaugas.
AUTO-CAVELJ"" VUCNA SLUZBA, AUTOSERVIS, PRIJEVOZ	5,50%	Kroatijoje registruota įmonė, teikianti kelių transporto logistikos, lengvųjų automobilių vilkimo ir pervežimo bei statybos (žemės paruošimo, atliekų išvežimo, pastatų nugriovimo ir pan.) paslaugas.

Pabrėžiame, jog lyginamų įmonių pelningumas svyruoja nuo -0,77% iki 40,94%, įmonės, kurios rodiklis yra 0,55%, 2017 m. pajamos buvo 3,5 mln. Eur, o įmonės, kurios rodiklis yra 40,94%, pajamos tais pačiais metais buvo 1,2 mln. Eur.

Pastebime, jog išorės konsultantų ataskaitoje yra pateikiama viso 18 palyginamosios informacijos rinkinių. Pagrįsto pelno rodikliams nustatyti buvo panaudoti tik 2 iš 18 rinkinių.

Išvada:

- LG teigimu, Infrastruktūros direkcija neturėjo galimybės nustatyti 2019 m. GPI paslaugų įkainių pagal naujesnius duomenis, nes GPI paslaugų teikimas pradėtas nuo 2017 m. gruodžio mėn., todėl įkainių nustatymo metu nebuvo tinkamų palyginamųjų duomenų ir

palikti ankstesni, pagal 2015 m. duomenis apskaičiuoti, įkainiai. Konstatuojame, jog Infrastruktūros direkcijos GPI paslaugų įkainiai nustatyti nesilaikant Kodekso 30⁴ str. 2 dalies reikalavimo, nes 2019 m. įkainiai nustatyti pagal 2015-ųjų m. apskaičiuotas sąnaudas, o ne faktiškai patirtas šių paslaugų sąnaudas. Tačiau, pagal pateiktus LG paaiškinimus, sutinkame, jog nustatant 2019 m. GPI kainas, kurios buvo patvirtintos 2017 m. gruodžio mėn., Infrastruktūros direkcija neturėjo sąlygų atitikti šio Kodekso straipsnio reikalavimų.

- Pagal pateiktą informaciją ir paaiškinimus, TVPC ir Krovinių direkcijos GPI paslaugų įkainių skaičiuotėse esminių trūkumų nenustatėme, tačiau pabrėžiame, jog patikrinimo metu negalėjome patvirtinti dalies skaičiavimuose naudotų duomenų. Taip pat pabrėžiame, jog skaičiuotėse naudojamos sąnaudos didžiąja dalimi yra paskaičiuojamos pagal technines specifikacijas, o ne įvertinamos pagal faktines per laikotarpį patirtas išlaidas. Dėl šio pastebėjimo teikiama rekomendacija, pažymėta žemiau.
- LG paaiškinimu, nėra viešai prieinamos GPI paslaugas teikiančių juridinių asmenų finansinės informacijos, todėl remtasi kitų įmonių, teikiančių panašias paslaugas, duomenimis, šiam procesui pasitelkti išorės konsultantai. Su šia interpretacija nesutinkame, nes palyginamajai informacijai naudotų įmonių paslaugos yra per daug nutolusios nuo LG teikiamų GPI paslaugų. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, mūsų vertinimu:
 - Geležinkelio traukos priemonių, kelio remonto mašinų, vagonų patikros, remonto ir techninės priežiūros paslaugos paskaičiuotas 10,77% pagrįsto pelno rodiklis yra netinkamas, nes į skaičiavimą įtraukta viena įmonė, kurios egzistavimo patvirtinti negalėjome bei viena įmonė, kuri nesusijusi su LG teikiamomis paslaugomis. Atmetus šių įmonių rodiklius, perskaičiuotas pelno rodiklis tampa 14,26%;
 - Naudojimosi GPI paslaugos paskaičiuotas 14,17% pagrįsto pelno rodiklis yra netinkamas, nes jo vertė nustatyta remiantis įmonių, kurios neteikia paslaugų, atitinkančių LG teikiamų GPI paslaugų. Taip pat pastebime, jog paskaičiuotas bendras rodiklis visoms GPI paslaugoms. Kodekso 30⁴ str. nuostatos yra suprantamos kaip reikalavimas paskaičiuoti pagrįstą pelną individualios paslaugos lygiu.

Rekomenduojame: nustatant pagrįsto pelno rodiklius ateinančiais laikotarpiais:

- Užtikrinti, jog GPI paslaugų skaičiuotės būtų sudaromos tik pagal visas faktines GPI paslaugai priskirtas sąnaudas SAP sistemos CO modulio pagalba, o ne pagal atskirus netiesioginių bei veiklos sąnaudų paskaičiavimus bei tiesiogines sąnaudas, kurios yra apskaičiuojamos pagal technines paslaugų teikimo specifikacijas. Skaičiuotes sudaryti pagal naujausius prieinamus duomenis.
- Užtikrinti, jog pagrįsto pelno rodikliai būtų nustatomi pagal LG veiklą atitinkančių įmonių palyginamąją informaciją;
- Įvertinti, ar nustatant pagrįsto pelno rodiklius paprastojo vidurkio taikymas yra tinkamas. Paprastasis vidurkis gali būti netinkamas metodas nustatyti atitinkamoje rinkoje esamo

pelningumo, ypač jeigu ženkliai skiriasi lyginamų įmonių dydis arba stebima ženkliai lyginamųjų įmonių rodiklių variacija. Rekomenduojame įvertinti, ar nebūtų tiksliau taikyti pasverto vidurkio metodą, kvartilų ar medianų rodiklius.

- Įvertinti galimybę nustatyti pagrįsto pelningumo rodiklius naudojant vidutinės svertinės kapitalo kainos metodą (angl. – „weighted average cost of capital“).
- Šiuos vertinimus suderinti su RRT.

—

14. Atlikti kitus patikrinimo darbus (procedūras) <...>

Audito metu atrankos būdu patikrinome SAP sistemos CO modulyje veikiančią Infrastruktūros direkcijos sąnaudų skirstymo algoritmą ir to algoritmo atitikimą naudojamoms sąnaudų paskirstymo schemoms. Atranka buvo atliekama iš žemiausio lygio kaštų centrų (kaštų centras – KC), tačiau, kadangi sąnaudos iš pagalbinių KC gali būti skirstomos daugeliui kitų KC, šių pirminių atrankų sudėtyje buvo matomi ne tik kaštų elementai (buhalterinės apskaitos kaupiamosios sąskaitos, toliau – KE) bet ir KC. Algoritmo pritaikymas buvo peržiūrimas vietoje, kartu su LG darbuotojais prisijungus prie SAP sistemos CO modulio bei nuotoliniu būdu peržiūrint SAP sistemos CO modulio duomenų langų kopijas ir kitus susijusius dokumentus.

Iš viso atliktos 8-ios atrankos:

- Nuo Operatyvinės kelių meistrijos KC peržiūrėtas sąnaudų skirstymas iki vienos GPI paslaugos ir vieno MPP KC;
- Nuo vieno iš regioninių pastatų priežiūros KC peržiūrėtas sąnaudų skirstymas iki dviejų GPI paslaugų;
- Nuo gamybos organizavimo KC peržiūrėtas sąnaudų skirstymas iki vienos GPI paslaugos ir trijų MPP KC;
- Nuo vieno iš regioninių kontaktinių tinklų priežiūros KC peržiūrėtas sąnaudų skirstymas iki vienos GPI paslaugos ir keturių MPP KC;
- Nuo vieno iš regioninių koordinavimo grupių KC peržiūrėtas sąnaudų skirstymas iki vienos GPI paslaugos ir vieno MPP KC;
- Peržiūrėtas Kontaktinio tinklo bendrųjų sąnaudų KC skirstymas. Šio KC sąnaudos priskiriamos tiesiogiai MPP ir GPI KC;
- Nuo geležinkelio stočių peronų KC peržiūrėtas skirstymas iki vienos GPI paslaugos;
- Nuo sandėliavimo aikštelių KC peržiūrėtas skirstymas iki tarpstočių KC. Šie KC toliau skirstomi pagal pirmosios ir penktosios atrankos principus, todėl tolimesnis skirstymo peržiūrėjimas neatliktas.

Išvados ir apibendrinantys algoritmo taikymo peržiūros pastebėjimai:

Visais tikrintais atvejais pastebime, jog sąnaudų priskyrimo kaštų centrui vertė (t. y., bendra debetuota suma į kaštų centrą) atitinka bendrai sąnaudų paskirstymo iš kaštų centro vertei (t. y., bendra kredituota suma iš kaštų centro). Tai užtikrina, jog vykdant sąnaudų paskirstymą sąnaudos nėra priskiriamos skirtingiems kaštų centrams du kartus.

Visais tikrintais atvejais sąnaudų skirstymas atitiko sąnaudų paskirstymo schemas.

Keliais atvejais buvo pastebėta, jog vieno kaštų centro sąnaudoms paskirstyti naudotinas daugiau nei vienos rūšies rodiklis. Tokie atvejai susiję su per vienerius metus keistu algoritmu, kai iki tam tikros datos buvo naudojami vienos rūšies rodikliai, o nuo tos datos – kitos rūšies rodikliai. Apskaitos sistemos ir susijusių algoritmo struktūrų keitimo įvertinimas atliktas 4-ajame klausime, papildomų pastabų neturime.

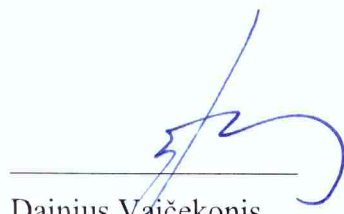
IV. BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Tyrimas atliktas ir audito ataskaita parengta vadovaujantis 4400-uojo Tarptautiniu susijusių paslaugų standartu „Užduotys atlikti sutartas procedūras dėl finansinės informacijos“. Sutartų procedūrų užduoties tikslas yra auditoriui atlikti audito pobūdžio procedūras ir pateikti ataskaitą apie faktinius pastebėjimus.

Pagal 4400-ojo TSPS reikalavimus privalome pažymėti, jog aukščiau aprašytas tyrimas nėra nei auditas, nei peržvalga, atliekami pagal Tarptautinius audito standartus ar Tarptautinius peržvalgos standartus, todėl jokio užtikrinimo dėl Įmonės finansinių ir apskaitos duomenų tikslumo ar pilnumo mes nepareiškiame.

Jei būtume atlikę papildomas procedūras arba finansinės atskaitomybės auditą ar peržvalgą vadovaudamiesi Tarptautiniais audito standartais ar Tarptautiniais peržvalgos standartais, apie kitus dalykus, kuriuos mes būtume pastebėję, būtume jums pranešę.

Ši ataskaita yra skirta išskirtinai tik Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai.

Dainius Vaičekonis
Atsakingas auditorius
Vilnius
2020-04-07